

(המשך עמוד 39)

מכריח אותו לחלוץ את נעליו ולפשוט את גרבייו.

להתעלם ממיכתבים

"אבל", הוא אומר, אנשים באים אליי ומוכנים להשתמש בשיטות שלי רק מתוך יאוש, רק כשאין דרך אחרת, ולא מתוך אמונה ברעיונות. מעטים מבינים שזה הכוח היחיד.

במיקרים אחרים נטענו עצים, כדי שהישראלים לא יוכלו לטעון שוו קרקע מונוחנת ועוובה.

פעם אחרת, כשכאבו ועקרו עצירות בכפר מידיה, פנו תושבי הכפר אלינו. הלכנו לעזור להם. שתלנו אתם שתילים חדשים של וית. העניין נמצא עדיין בדיון בכיתהמישפט." גם אירוע זה צולם בסרט.

ועוד מרעיונותיו של עוואר: הוא מציע לפלסטינים בשטחים הכבושים להתעלם מכל מיכתב המגיע אליהם והכתוב בשפה העברית בלבד. הוא אומר להם לשלוח את המיכתב בחזרה ולבקש שייכתב בערבית. אם הישראליים רוצים לכבוש, הם צריכים לרדף עם העם הכבוש בשפה שלו."

הוא גם מציע שלא לשלם מיסים, שלא לקנות מוצרים מתוצרת ישראל, ודברים דומים.

"תחת הכיבוש", הוא אומר,

גנדי הערבי, ענת סריגוסטר, העולם הזה

אך במישורו (ליד, "בל בתבי גנדי") מתנה מסמלית הוור

התפתחה שיטה מושחתת של שילטון צבאי, וכוללת גם מתן שוחד לפקידים והפחדת אנשים."

המרכז לאי-אלימות אינו עוזר לתר שנים בכסף. את עצמו ואת פעולותיו הוא מקיים בעיקר מכספי תרומות, ומן הכסף שמרוויח עוואר עצמו כשהוא עובד, חודשים אחרים כשנה, בארצות הברית.

למרות הנוחיות היחסית שממנה הוא נהנה במקום-מגוריו באמריקה, הוא מרגיש צורך להיות כאן ולעזור:

"חשבתני שזה חשוב להביא את הרעיונות של אי-האלימות לפלסטינים.

אני שואף לכך שגם הפלסטינים וגם אש"ף ישתמשו באי-אלימות, ואם אני מאמין בזה אני צריך להתמסר לזה. לכן עזבתי הרבה דברים כדי לבוא הנה.

לנו, הפלסטינים, אסור לשבת ולחכות שיסחררו אותנו מבחון. השיחרור יבוא מבפנים. אנחנו גם היחידים היכולים לשחרר את היהודים והישראלים. זה לא אומר שהישראלים צריכים להשתמש בשיטות של אי-אלימות. אנחנו צריכים להגיד להם שאנחנו לא נהרגו.

אני מרגיש שאני זורע ורע. אחרים יצחקו, אחרים ילעגו, יהיו בוודאי ישראלים שיתמכו, אחרים יגידו שזה מסוכן. אני מרגיש טוב עם זה. אני לא מתיידי לשום קבוצה פוליטית פלסטינית, אבל אני תומך באש"ף ומאמין שאם אנחנו נצליח בדרךנו, גם אש"ף יבין שהשיטות האלה טובות ויאמץ אותן. אם ניכשל יישמש מרחץ

הדמים, ממשלת-ישראל תוכל להמשיך ולשלוט במי שזורקים אבנים, ובעולם ישמעו רק על זורקי האבנים והפצצות. אני לא רוצה בשינוי בתכנה הפלסטינית. אסור לנו לאבד את הרגישות של התרבות שלנו. אנחנו עם נדיב וסלחן, אבל בגלל הכיבוש התחלנו לשנוא ולהיות ממורמרים. בעיקבות זה נוצר מצב חדש, שבו אנחנו לא פועלים במישרין נגד הכיבוש, אלא נגד עצמנו. אדם הולך נגד שכנו ופוגע בחברו, במקום בכיבוש. את הכעס לא מוציאים נגד הכיבוש, אלא זה נגד זה. כך יש אצלנו הרבה אלימות. אם אני אוכל לעצור את ההידרדרות הזאת, איגושי שעשיתי משהו שאוכל להתגאות בו.

"אני איש דתי"

"אין לי מחשבה על צורת-פיתרון זו או אחרת. לא איכפת לי פיתרון של מדינה אחת או שתיים. אני חושב שאנחנו, הפלסטינים, לא יכולים לחשוב באופן חופשי על פיתרון, והפיתרון יוכל לבוא רק כשהיה חופשיים.

כשאני אומר חופשיים, אני לא מתכוון בהכרח לחופש מהכיבוש. אדם יכול להיות חופשי גם כשהוא יושב בבית-הסוהר. זה חופש פנימי, שבו אף אחד לא יכול לשלוט בי. להיות חופשי, לקבל את הדרך שבה אני מאמין, ושהיא הטובה ביותר. לתת לאנשים לבחור בדרך. לרוע המזל, הדור הצעיר הוא דור קשה. הם מרגישים שאנחנו, הקשישים יותר, השארנו להם כירושה את הכיבוש, שהם נושאי-הדגל, שהם צריכים לקחת את השלטון ככוח וללכת לכיוון המיליטנטי.

"אני לא שונא את היהודים. אילו הייתי שונא אותם, לא הייתי פועל כפי שאני פועל.

אני נוצרי. אני מאמין שיש בכל אדם חלק מאלוהים. אין זה מתפקדי לדרוש את החלק הזה אצל כן-אדם אחר.

כשאני רואה מה שהישראלים עושים לי ולעם שלי, אני אומר לעצמי שבכל חייל יש חלק מאלוהים, וכך קל לי יותר.

אני לא שונא איש, אני שונא פעולות שנעשות. אני מפריד בין הפעולה לבין מי שעושה אותה. אין אנשים רעים, יש רק מעשים רעים.

בדרכי שלי אני איש מאוד דתי, למרות שאני לא איש של כנסיה.

אני לא מעוניין להיות גנדי או מרטין לותר קינג של הפלסטינים. פה דרוש איש מוסלמי, שיקבל את הדרך של גנדי ויתחיל לדרוש אותה במיטתים. אני זורע את הזרע, בתקווה שיהיה מוסלמי דתי שיתפוס אותו ויגדל אותו.

"תתארי לעצמך שבכל מיסגד אפשר יהיה לשמוע בדרשת היום, הפשוט יהיה כמו: אל תלכו לעבודה, הישארו בבית, אל תקבלו את חוקי הכיבוש, אל תשלמו מיסים לכובשים.

זו תהיה מהפכה ללא אלימות, מהפכה שתעלה לישראלים ביוקר."

עוואר מקיים את דבריו גם באופן מעשי: אין הוא משלם מיסים לשלטון הישראלי, אינו משלם מיסוי-עירייה לעיריית-ירושלים היהודית. הוא מוציא ספרים וכתבי-יד מבלו לקבל עליהם את אישור הצנזורה. "אני עושה הכל מתוך ידיעת התוצאות, וזה הרבה היפה ביותר בדרך של אי-האלימות.

השילטון הישראלי פוחד ממני. הוא חש באיום שבאי-האלימות. אני חושב שגם הצבא פוחד. ההיילים מאומנים להתעסק בתופעות של אלימות, הם לא יודעים איך להתעסק בתופעות של אי-אלימות."

בינתיים שוקל עוואר את עצמו לעתיד. בכל מיקרה הוא חייב לעזוב את ישראל ולנסוע לארצות-הברית. שם מישפחתו ושם גם מקום-העבודה שלו. הוא חושש שאם ייצא, לא יוכל לחזור.

מאז שנלקחה ממנו תעודת-הזהות שלו, הוא נמצא כאן בתוקף אשורה של יידי רגיל. אם לא תהיה אפשרות אחרת, הוא מוכן אף לנקוט בצעד הדראסטי ולהתגייס.

עבריו נמלט

(המשך עמוד 37)

להתגורר כמושב כפר-לימן שליך נהריה. כעבור זמן עברו למושב ב'צרון. ואחר כך נפרדו.

ביוני 1981 הוא נסע להולנד ררך אנגליה, עסק בבלירות סמים וייבא סמים לארץ. כעבור חודשים וחצי הוא חזר ארצה והמשיך לעסוק ב"בעסקות אפילות" כדבריו, סחר בסמים וברכוש גנוב.

ביולי 1982 הוא נתפס, הובא למישפט ונידון ל-15 חודשי-אסר. בדצמבר 1982 הוא יצא לחופשתו הראשונה מהכלא, וזו הייתה גם הפעם הראשונה שלא שב לכלא. בהמשך היו עוד מיספר פעמים. הוא יצא את הארץ וטס לגרמניה. כעבור חודש חזר מבלי והיעצר בנמל-התעופה. רק כעבור זמן הוא נעצר והובא אחר כבוד חזרה לכילאו.

תלונה במישטרה

חמישה ימים לפני מועד שיחרורו הצפוי, הוא נשפט על בריחתו, והפעם גזר-הדין היה ארבע שנות מאסר, מהן שנתיים בפועל. הוא ריצה את עונשו בכלא באר-שבוע.

בנובמבר 1985 הוא יצא שוב לחופשה וגם הפעם לא חזר. הוא נשאר בתל-אביב והתחיל לעבוד כמנהל טכני בחברת פירסום פ.א.פ. מעסיקיו אינם יודעים שהאיש העובד אצלם הינו אסיר נמלט. באתר תקופה הוא התחיל משתמש בסמים נרקוטיים. הוא הכיר את מירב, חיילת כסדר, ובין השניים נרקמה מערכת-יחסים הדוקה שנמשכה חודשים אחרים עד למעצרו.

אביה של מירב, שהתנגד לקשר ביניהם, התלונן במישטרה כי צבי הוציא מביתו כספים במימרה. הוא נעצר ונשפט לשלוש-שנות מאסר. בתקופה זו הוא הכיר את גתית יורעאלוב בבית-המעצר באכור-ככר. צבי היה סם אסיר-עבודה. במעמדו זה הייתה לו גישה לכל העצורים. בין השניים הלכו ונרקמו קשרי-אהבה, כפי שמתגלה במכתביה של גתית אליו. לדבריו מועברים סמים לבית המעצר ללא כל בעיה. הסם הוא המיצרך הנדרש ביותר, ובעבורו יעשה העצור הכל. הוא גם מספר על יחסים-המתקיימים בין עצורים לעצורות כעבור מנת סם.

הגיהנום של מיימון

בפברואר 1987 הוא הועבר ל-כלא-שאטה. לראשונה מזה 15 שנה באה אמו לבקרו. גם מכלא שאטה הוא קיבל חופשות. ככל פעם היה חוזר מחופשה, היה מצליח להבריח פנימה סמים, שאיפשרו לו לדבריו לנהל חיים סבירים בין כולת-הכלא.

"כל מי שמחזיק בסם הוא מלך", אומר צבי סמטנסקי, ומוסיף: "מאז שרודי מיימון נכנס לתפקיד, החיים בכלא הפכו להיות גיהנום, המדיניות קשוחה, המקום הפך למתחיק."

לדבריו, יש 17 אסירים שיצאו לחופשה מכלא שאטה וטרם חזרו. רובם שרות בתי-הסוהר, שימעון מלכה, סירב להגיב.

קשה להבין את מדיניות שירות בתי-הסוהר. אין זו הפעם הראשונה שהאסיר צבי סמטנסקי לא שב מחופשות. מדוע הוא מושך לקבל אותן? כיצד מסתובב אסיר בחופשה יותר משכועים, מבלי לנסות להתחמק ולהסתתר ולא נעצר? איך עובד אגף המודיעין בשרות-בתי-הסוהר? לשה לות אלו ואחרות יהיה חייב הנציב לבא של שירות-בתי הסוהר לתת תשובות רחופות, לאור העובדה שבשבוע שעבר נעשה ניסיון של אסיר בחופשה לצאת את הארץ דרך נמל-התעופה. הוא נתפס רק בדרך מיקרה.

אבא רוצה את ניגה

היה במיסערה קטנה בתל-אביב, לפני כמה שנים. צבי שווייצר הכיר את אינה סלע. היא עבדה כמלצרית, והוא בא לבקר את חברו, בעל המיסערה. בהיכנסו למיסערה מיר הבחינה בו, וקיוותה כי יישאר לאכול. עניו הירוקות וצורת התנהגותו סיקרנו אותה. הוא היה שונה מהטיפוסיים הפושטים שהגיעו מרדיוס למיסערה, והיא חיפשה במשך שנים מורד בעל עולם משלו.

לכל אורך חייה, קשה היה לה להסתגל לנפוה-הקיבוץ החר-מימדי, והיא ניסתה למצוא את המימד החסר. אה בתם פרחו מיד, והם עברו לגור ביחד ברורה שכורה בצפון העיר.

צבי היה נוסע הרבה לאירופה, שבה התגורר לפני אותה פגישה, והיא המי שיכה לעבור במיסערה. באחד הימים הודיעה לו שהיא מאוד רוצה בילד ממנו. צבי בן ה-39, שמעו לם לא התחתן, שמח על הרעיון שתהיה לו מיספחה משלו.

לאינה היה קשה להיכנס להריון. מדי חודש, כשהייתה נוכחת לדעת שאינה הרה, התמלאה בעצב ובכעס על

חוסר-הצדק שהפך את חייה למסע-טיר פולים מתיש. כשנרמה היה כי אין כל תיקווה אף הציעה כי יאמצו ילד מברזיל. שמעתי על אשה בשם פרידה, המי חוללת נסיהריון, בישר צבי לאינה באחד מאותם ימי-עצב שעליסוף הכי ניעה.

למחרת ניגשו אל אותה אשה. בדרך עוררו זה את זה כי קיים עדיין סיכוי למימוש חלומם.

הסכם לפני הלידה

הורש אחרי שפגשו בפרידה הייתה אינה סלע בהריון. גם צבי, שהיה מוכן כבר ומזרוב לתפקיד הבעל והאב, קיבל את הידיעה בשימחה. אך כבר לפני הופעת-הבכורה בוטלה ההצגה. בחודש הרביעי להריונה הודיעה אינה לצבי כי אין היא מעוניינת במערכת-יחסים שהייתה ביניהם, ושהיא רוצה לחזור לקיבוץ. בקיבוץ שדות-ים, המטופח להפליא, מתגוררת עכשיו ילדה בת 14 חודש, ושמה ניבה עופרה שווייצר. היא ביתם של אינה סלע וצבי שווייצר.